

Straatgras

Berichten uit het Natuurmuseum Rotterdam

NIEUWE TENTOONSTELLING: DIEREN ALS WERKNEMERS

Van 20 december 1992 t/m 28 maart 1993 staat het Natuurmuseum helemaal in het teken van de nieuwe tentoonstelling *DIEREN ALS WERKNEMERS, beestachtig !?* Jong en oud kunnen aan de hand van allerlei bijzondere voorwerpen, foto's, prenten en schilderijen zien hoe de westerse mens vanaf de oudheid het dier ongevraagd gebruikt heeft voor eigen doeleinden. De expositie heeft een educatief en recreatief karakter, maar confronteert de bezoeker ook met een aantal gewetensvragen over gebruik en misbruik van dieren. *DIEREN ALS WERKNEMERS* werd gemaakt door het Noordbrabants Natuurmuseum in Tilburg en was daar eerder dit jaar te zien.

De tentoonstelling brengt de cultuurhistorische aspecten van mens-dier relaties in beeld aan de hand van zes thema's: *Spijkracht als motor* vertelt over last- en trekdiere, zoals runderen, paarden en ezels, maar ook over honden die, tot de wet op de dierenbescherming op 1 januari 1962 van kracht werd, menig vrachtje per hondekar voort trokken. In het begin van de twintigste eeuw waren er in Nederland ca. 80.000 trekhonden werkzaam. Bij dit onderwerp wordt een groot aantal ossenjukken en een originele hondekar uit 1910 tentoongesteld.

troeteldier

Helpers bij de jacht gaat in op de favoriete sport van edelen en de hulp die ze daarbij kregen van jachthonden, valken en haviken. Hierbij wordt een echte *cagie* tentoongesteld: het draagrek (compleet met *loer*) van een valkeniersknecht waarop de valken (nu opgezet) zitten te wachten totdat ze een plaats krijgen op de handschoen van de heer. Bij *de hond als trouwe vriend* staan we stil bij het werk van waakhonden, herdershonden, politiehonden en blindegeleidehonden, onder andere met doorlopende videobeelden. *Dieren bestrijden ondiegen* gaat in op de waardering voor katten die in de loop der tijden sterk veranderd is. De egyptenaren beschouwden katten als heilige dieren en gingen zover om kattelijken te mummificeren en in speciale sarcofagen te bewaren. Europeanen in de zestiende en zeventiende eeuw associeerden de kat met hekserij maar vonden het ook een nuttige bestrijder van ratten en muizen. Tegenwoordig is het een troeteldier. Ook is er aandacht voor kerkuilen als muizenverdelgers op graanzolders en voor fretten die ingezet worden als bestrijders van konijnenplagen.

bloedzuigers

Dieren in de wetenschap gaat niet alleen over het lot van 'proefkonijnen' maar ook over bloedzuigers en de eerste astronauten. Het laatste thema *dieren als vermaak* staat stil bij duivensport, sportvisserij, dieren op de kermis en in het circus, en wat dacht u van kwelspelen zoals katknuppelen en palingtrekken.

Bij deze tentoonstelling is speciale aandacht voor kinderen. Zij kunnen, net als de hond van vroeger, in het rad van de boterkarn lopen; vissen vangen in een vijver en een hondehok in elkaar zitten. Natuurlijk is er ook een speurtocht.

boek te koop in de museumwinkel

Van de hand van de samensteller van de tentoonstelling, Renate van de Weijer, verscheen een boek met een overzicht van alle geëxposeerde objecten, uitvoerige achtergrondinformatie over de zes thema's en een nuttige literatuurlijst. Het boek (125 pagina's geïllustreerd, fraai vormgegeven door Hetty van der Heijden en Corien-Anne van Hekke) is voor f 24,50 te koop in de museumwinkel.

Geboortekrik ('kalfmachine'), omstreeks 1890 (collectie Maas-Rooijakkers); foto: Hetty van der Heijden